

ARCHIV MĚSTA ÚSTÍ NAD LABEM

ARCHIV OBCE ARNULTOVICE

1830 – 1945

Inventář číslo AP 257

NAD 404

Vlastník fondu: ČR – SOA Litoměřice

Věra Hladíková

Ústí nad Labem 2014

Schvalovací doložka

Schvaluji níže uvedený inventář: AP 257.

Ústí nad Labem, dne 30. prosince 2016

PhDr. Vladimír Kaiser
ředitel Archivu města Ústí nad Labem

Archiv obce Arnultovice

Časový rozsah: 1830 – 1945

Inventární jednotky: 57

Evidenční jednotky: 4 kartony, 8 knih, 1 podací deník

Rozsah: 0,40 bm

Stav ke dni: 15. 11. 2014

Fond reinventarizovala: PhDr. Věra Hladíková

Inventář schválil: PhDr. Vladimír Kaiser

Počet stran: 10

Úvod

I. Vývoj organizace úřadu

Do roku 1850 patřily Arnultovice k panství Krásné Březno, které v tu dobu spravoval a vlastnil Adolf Benno hrabě Ledebur – Wichelm. Podle prozatímního obecního zřízení z roku 1849 se stala obec v roce 1850 nejnižším článkem a instancí územní samosprávy – samostatnou obcí. Spadala do soudního a politického okresu Ústí nad Labem. Definitivně tak zanikla soudní pravomoc vrchnosti a měst a byla nahrazena státní mocí.

V čele obce stál širší kolegiální orgán obecní výbor. Ten volil ze svého středu obecní představenstvo, v čele s obecným představeným, který byl výkonným orgánem a prováděl usnesení obecního výboru. Prvním obecním představeným se stal Franz Höhne. Výsledek nového obecního zřízení a volebního řádu z roku 1864 můžeme v Arnultovicích sledovat již v dochovaných dokumentech. V roce 1864 se stal obecním představeným Franz Höhne, z voleb v roce 1867 známe dokonce složení celého obecního výboru a představenstva v čele s představeným (starostou) Antonem Paulem. K roku 1867 je dochován i soupis voličů. Volební právo mělo tehdy v Arnultovicích 58 mužů, tj. občané obce (bez volebních výjimek), zletilí, svéprávní a platící přímou daň a tzv. honorace a muži tzv. obecní společníci, tj. ti, kteří byli k obci v určitém vztahu – např. vlastnili zde nemovitost, platili zde daň z živnosti – v roce 1867 společníků bylo 13. Podařilo se ještě dohledat jména starosty v roce 1876 a 1885 – byl jím Emanuel Höhne a v roce 1896 – starosta Franz Kristen. Po roce 1918 dosavadní systém zůstává zachován, důsledně se začal užívat, někde i dříve, výraz obecní zastupitelstvo místo obecní výbor, rovněž tak představenstvo je nahrazeno výrazem obecní rada a skládá se z radních. Starosty zaznamenáváme v roce 1907, 1912 Franz Höhne, 1922, 1926, 1930 Emil Köcher, 1934 Franz Höhne. Po odtržení pohraničního území od Československa v roce 1938 přešla veškerá moc na říšskou správu. Celé území se stalo říšskou župou sudetskou (Reichsgau Sudetenland) s novým systémem úřadů, a s důsledným uplatněním tzv. vůdcovského principu. Navíc došlo prakticky k definitivnímu postátnění samosprávy jmenováním starosty a jeho dvou zástupců Landrátem. Zástupci starosty jsou první a druhý přidělenec. Starosta mohl vztáhnout každou záležitost na sebe, radní netvořili žádné kolegium a nedělali společná rozhodnutí, fungovali jen jako starostovi poradci. Navíc v obecní správě fungoval zmocněnec NSDAP, aby byl zajištěn soulad obecní správy s programem nacistické strany. Pro Arnultovice je podstatné, že v únoru 1939 byl starostou jmenován zemědělec Gustav Höhne, prvním zástupcem se stal Josef Paul, druhým Karl Künzel. Obecní úřad fungoval do května roku 1945, kdy na jeho místo měl nastoupit národní výbor. Vzhledem k většinovému německému obyvatelstvu stála v čele místní správní komise.

Arnultovice leží severně od Ústí nad Labem ve 444 metrech nadmořské výšky, pod vrchem Ostroh. Německý název vsi byl Arnsdorf. Do třicetileté války měla obec vlastní faru při farním kostele. Od roku 1652 patřila k faře ve Skoroticích. Ještě v době vrchnostenské správy zde žilo v roce 1654 18 rodin sedláků a 4 rodiny zahradníků ve 22 domech. Nejrychlejšího rozmachu dosáhla obec v letech 1869 – 1890, kdy se rozrostla až na 48 domů, v roce 1885 zde žilo 232 obyvatel, a od té doby jejich počet klesal. Relativně největšího počtu obyvatel dosáhla v prosinci roku 1945, kdy zde žilo 257 obyvatel. Nárůst způsobil příliv nových osadníků z vnitrozemí a nedokončený odsun původního, do května 1945 absolutně většinového obyvatelstva německé národnosti. V roce 1930 se k české národnosti hlásilo 5,

k německé 168 občanů. Svůj zemědělský charakter si obec podržela po celou dobu své existence.

Obec o svou samostatnost přišla k 30. 6. 1960, kdy se stala osadou Lučního Chvojna (viz inventář MNV Arnultovice), v roce 1997 se stala částí obce Velké Chvojno.

II. Vývoj a dějiny fondu

Fond vznikl z činnosti Obecního úřadu v Arnultovicích. Původně byl uložen na obecním úřadě, po roce 1945 v budově Místního národního výboru v Arnultovicích. Do Okresního archivu v Ústí nad Labem byl převezen v roce 1955 Janem Boučkem, ředitelem archivu, do knihy přírůstků zapsán později č. 199/1956. Při pozdějším svozu byly objeveny další zbytky fondu, nebyly uspořádány ani evidovány. Některé byly částečně zahrnuty do fondu MNV Arnultovice v roce 1961.

III. Archivní charakteristika fondu

Časový rozsah: 1830 – 1945. Pro celé období je charakteristická neúplnost.

Zachovalost a skartace: částečně souvisejí jsou dochovány dokumenty k daňovým záležitostem. V jakési větší míře se dochovaly písemnosti z činnosti Emanuela Höhneho, obecního starosty. Písemnosti jsou nepatrným zlomkem původní obecní registratury. Při pořádání vyřazen pouze prázdné formuláře a běžné účetní doklady

Archivní struktura: fond je uspořádán podle Metodického návodu na pořádání a inventarizaci archivních fondů Archiv obce č.: AS/1-284/00. Na základě dochovaných dokumentů je pořádací schéma fondu sestaveno následovně:

Předchůdci obecní samosprávy v Arnultovicích do roku 1850

Spisový materiál

- Obec a její správa
- Obecní majetek
- Vrchnostenské záležitosti
- Vojenské záležitosti
- Právní záležitosti

Obecní úřad v Arnultovicích 1850 – 1945

Knihy

- Všeobecné správy obce
- Ostatní

Spisový materiál

- Registraturní pomůcky
- Spisy
 - Obec a její správa
 - Domovské právo
 - Matriční
 - Volební záležitosti

Všeobecná správní činnost obce
Správa obecního majetku
Obecní majetek
Rozpočtové hospodaření obce
Péče o bezpečnost a veřejný pořádek
Stavební a požární záležitosti
Trestní a smírčí pravomoc
Péče o veřejné ústavy a zařízení
Chudinská péče
Školství
Církevní záležitosti
Spolkové a kulturní záležitosti
Spolupůsobení ve státních záležitostech
Vojenské záležitosti
Záležitosti daňové a katastrální
Záležitosti soudní
Živnosti
Zemědělství a lesnictví

Účetní materiál
Knihy

IV. Stručný rozbor obsahu fondu

Fond je dochován torzovitě. V jakési větší míře jsou dochovány písemnosti finančního charakteru, ale i kupodivu poručnictví dětí. Část spisů se týká osobních záležitostí občanů, opět převažují písemnosti finanční povahy. Dochovaný materiál vývoj obce postihuje v malé míře.

V. Záznam o vypracování inventáře

Fond byl evidenčně podchycen v roce 1958. Uspořádán a inventarizován byl poprvé Janem Boučkem v roce 1957, čistopis inventáře byl vytvořen ve sdruženém inventáři Obecní úřady AP č. 72 /1. Při pořádání národních výborů bylo nalezeno množství dokumentů z činnosti obecních úřadů. Proto jsme se rozhodli nevytvářet dodatky fondů, ale fondy obecních úřadů reinventarizovat. Fond nově uspořádala a inventarizovala v roce 2012 PhDr. Věra Hladíková, inventář schválil PhDr. Vladimír Kaiser.

Literatura

- Heimatkunde des Bezirkes Aussig III/2, Ústí nad Labem 1931
- Emil Richter, Schulmeister und Lehrer in Arnsdorf. Beiträge zur Heimatkunde des Aussig – Karbitzer Bezirkes, Ústí nad Labem 1927, s. 166

- Heinrich Lipser, Einkünfte der alten Arnsdorfer Schulmeister. Beiträge zur Heimatkunde des Aussig – Karbitzer Bezirkes, Ústí nad Labem 1928, s. 24
- Emil Richter, Ein Kölbl-Grabstein in Arnsdorf. Beiträge zur Heimatkunde des Aussig – Karbitzer Bezirkes, Ústí nad Labem 1931, s. 156
- Emil Richter, Pastor Christoph Eger zu Arnsdorf. Beiträge zur Heimatkunde des Aussig – Karbitzer Bezirkes, Ústí nad Labem 1935, s. 37
- Franz J. Wunsch, Eine Paschergeschichte aus Arnsdorf. Beiträge zur Heimatkunde des Aussig – Karbitzer Bezirkes, Ústí nad Labem 1937, s. 59
- F. J. Wunsch, Die Besitzerfolge in Arnsdorf. Beiträge zur Heimatkunde des Aussig – Karbitzer Bezirkes, Ústí nad Labem 1938, s. 47, 101

A. Předchůdci obecní samosprávy do roku 1850

Spisový materiál

Obec a její správa

Evidence obyvatel

1	Evidence obyvatel podle čp. (Aufnahms Bogen)	1830 – 1846	

Obecní majetek

2	Vyúčtování obecních příjmů a vydání	1840 – 1864	KT 1
3	Obecní rozpočet na rok 1826	1825	KT 1

Vrchnostenské záležitosti

4	Přehled urbaniálních poplatků	1789	KT 1
4	Korespondence s krásnobřezenskou vrchnostenskou kanceláří, losování o podíly, stará cesta do Žďáru	1834	KT 1

Vojenské záležitosti

5	Anton Kristen – Landwehr Karte	1844	KT 1
5	Adolf Gröschl	1874	KT 1

Právní záležitosti

6	Kvittance	1817 – 1818	KT 1
7	Dědictví po Josephu Hahmannovi, kvittance Franze a Josefa Hahmanna	1837 – 1952	KT 1
8	Rodina Rupprecht – koupě, prodej, berní vyúčtování	1821 – 1881	KT 1
9	Franz Köhler – dlužní úpis	1829	KT 1

B. Obecní úřad 1850 – 1945

I. Úřední knihy

a) knihy všeobecné správy obce

10	Kniha evidence osob v obci usedlých podle čp. (Man(n)schaftsbuch Arnsdorf)	1874 – 1876	KT 1

b) ostatní

11	Kniha protokolu společnosti pro odvodnění (Entwässerungsgenossenschaft) při zemědělském spolku v Arnultovicích, převzato obcí	1908 – 1939	KT 1

12	Pracovní deník prací na stavbě silnice Arnultovice – Luční Chvojno a s tím spojených melioračních prací (Arbeitstagebuch)	1928 – 1929	KT 1
----	---	-------------	------

II. spisový materiál

a) registraturní pomůcky

13	Jednací protokol (Geschäftsprotokoll)	1853	KT 2
----	---------------------------------------	------	------

b) spisy

1) Obec a její správa

Domovské právo

14	Udělení domovského práva	1860	KT 2
----	--------------------------	------	------

Matriční

15	Výpis z matriky pro pozůstalostní řízení	1872	KT 2
----	--	------	------

Volby

16	Složení obecního představenstva (radní)	1864	KT 2
17	Volby do obecního výboru, počty hlasů pro členy obecního výboru	1867	KT 2

Všeobecná správní činnost obce

18	Organizace činnosti obecní samosprávy	1875 – 1881	KT 2
----	---------------------------------------	-------------	------

2) Správa obecního majetku

Obecní majetek

19	Soupis majetku	1883, 1888	KT 2
20	Výpis vlastnictví pozemků z katastru	s.d.	KT 2

Rozpočtové hospodaření obce

21	Obecní rozpočet – rozpočet příjmů a výdajů obce	1862 – 1867, 1880 – 1888	KT 2
22	Přehled o příjmech za pronájem pozemků	1869 – 1870	KT 2
23	Protokol o pronájmu pozemků	1931	KT 2
24	Výplatní listina (zavlečené osoby)	1945	KT 2

3) Péče o bezpečnost a veřejný pořádek

Bezpečnost osob a majetku

25	Pojištění proti požáru aj. v Arnultovicích, Malém Chvojně a Lipové	1873 – 1897	KT 2
----	--	-------------	------

<i>Stavební a požární záležitosti</i>			
26	Regulace potoka (Osterbach)	1910	KT 3
27	Stavba silnice Radešín – Arnultovice, přes Libov	1880 – 1887	KT 2
28	Stavební povolení na přístavbu tanečního sálu	1884	KT 2
29	Ostatní veřejné stavby (silnice Božtěšice – Neznabohy, Mnichov – kanál)	1884 – 1887	KT 2
30	Protokol o škodě vzniklé požárem (Fojtovice, Habartice, Cínovec)	1881, 1889	KT 2
<i>Zdravotní a veterinární záležitosti</i>			
31	Výkaz koní v obci	1875	KT 2
<i>Trestní a smírčí pravomoc</i>			
32	Sousedské spory (stížnosti a žádosti na úřad)	1875	KT 2
33	Žádosti od soudu – pátrání po osobách, žádost o posudek	1888	KT 2
34	Dlužní a exekuční záležitost Jindřicha a Emy Wagnerových	1929 – 1943	KT 2
4) Veřejné ústavy a zařízení			
<i>Chudinská péče</i>			
35	Protokol o příjmech a vydáních chudinského fondu	1850 – 1863	KT 2
<i>Školní záležitosti</i>			
36	Filiální škola v Arnultovicích	1865	KT 2
37	Školní poplatky od obce	1880	KT 2
38	Oslava narozenin učitele Antona Reinelta, 12. 12. 1891	1891	KT 2
38	Anton Reinelt, osobní korespondence, životopis	1864, 1891	KT 2
<i>Církevní záležitosti</i>			
39	Převoz starých varhan do kostela v Libouchci	1883	KT 2
39	Požadavek na druhého kaplana k faře ve Skoroticích	1855	KT 2
<i>Spolkové a kulturní záležitosti</i>			
40	Spolek dobrovolných hasičů, seznam členů, posláni spolku	1890 – 1891	KT 2
5) Spolupůsobení ve státních záležitostech			
<i>Vojenské záležitosti</i>			
41	Odvodní seznamy	1853 – 1867, 1888	KT 2
<i>Záležitosti daňové, katastrální</i>			
42	Předpis daně	1856 – 1885	KT 2
43	Platba daní – obec, korespondence	1856 – 1883	KT 2
43	Platba daní – jednotlivci	1855 – 1899	KT 2
44	Pokuty	1870 – 1882	KT 2

45	Splacené pohledávky	1899	KT 2
46	Předpis pozemkové daně pro obec a školní správu	1941	KT 2

Záležitosti soudní

47	Poručníctví dětí	1863 – 1891	KT 2
----	------------------	-------------	------

Živnostenské záležitosti

48	Vodní družstvo v Arnultovicích	1912 – 1943	KT 3
49	Spořitelní a záložní spolek v Arnultovicích, zápis z veřejné schůze	1897	KT 2

Zemědělství a lesnictví

50	Výkaz o stavu dobytka v obci	1850	KT 2
51	Pronájem honitby	1871 – 1888	KT 2

III. účetní materiál

Účetní knihy

53	Obecní příjmy a vydání (Gemeindevermögen)	1898 – 1939	KT 4
54	Hlavní kniha (Sachbuch)	1943	KT 4
55	Knih denních uzávěrek	1943	KT 4
56	Knih denních uzávěrek	1944 – 1945	KT 4
57	Pokladní deník	1943 – 1944	KT 4